

Ylioppilaslehti

07 09 22

TUOREIMMAT KOMMENTIT

[Ylioppilaskuntien automaatiojäsenten säilymisellä vankka tuki](#)

> [Ylioppilaskuntien pamput pelkäävät asemansa puolesta - ei ...](#)

[Sivuhuomautus: Vinkkejä graduisteille](#)

> [Minun gradu ei meinannut mennä läpi millään...](#)

[Ylioppilaslehden bändikilpailu käynnistyy](#)

> [Bändikisan voitti jyväskyläläinen Laivue-yhtye...](#)

[Porno ei kulu naisten käsissä](#)

> [Monesti saa ihmetellä sitä, miten ihmisten toimien motivaatioita evoluutiopsykologian...](#)

LUETUIMMAT JUTUT

> [AitO ja 100% pissis](#)

> [Porno ei kulu naisten käsissä](#)

> [Luomupornoa sademetsien puolesta](#)

> [Maailmassa on virhe: Miksi opintotuki ei nouse?](#)

> [Eiköhän tehdä yhdessä itsemurha?](#)

> [Kansanedustaja Merikukka Forsius](#)

> [Toimitus](#)

> [Uskomatonta rohkeutta kirkolta](#)

> [Tilaaajapalvelu](#)

> [Toimittajalta: Syytä pahoittelulle](#)

[Mielen sairaus maisema](#)

[Laaat artikkelit](#) · Lehti 14/1998 (16.10.2098)

Suomesta on tullut 90-luvulla avohoidon luvattu maa. Leikattujen resurssien ja kasvaneiden mielenterveysongelmien mahdotonta yhtiötä ratkaistaan pilleripurkeilla. Mielisairaat ja hoitajat ovat valmiita kapinaan.

Joka viidennellä suomalaisella on päässään vikaa. Pillerien kulutuksen kasvu on saanut aikaan suoranaisen mielenterveys-buumin. **Ben Furman** käsittelee televisiossa pään ongelmia kevyin ottein, opiskelijoille mainostetaan omaa Internet-mielenterveyspalvelua ja lehtien mielipidesivut täyttyvät aiheesta. Hulluus tuodaan ulos kaapeista, kun vaietusta alueesta yritetään viimein puhua.

"Me teemme tästä muututtun, kuten hivistä tehtiin aikoinaan", mielenterveyshoitaja **Satu Viskari** uhoaa. "Kukaan ei enää väitä, että hiv olisi vain homojen ongelma. Ei skitsofreniakaan ole mikään hävetävä juttu", hänen kollegansa **Katja Ahmavuori** jatkaa. Hoitajat aikovat saada aikaan mielenterveysbuumin.

"Mielisairaita ei kukaan ole valmis puolustamaan. Jos perheessä on skitsofreniaa, siitä mieluummin vaietaan. Fyysisesti sairaita ollaan kyllä valmiita puolustamaan", lähihoitaja **Outi Laajus** sanoo. Kaikki kolme työskentelevät skitsofrenikkojen hoitokodissa, Alvi ry:ssä, ja kampanjoivat mielenterveystyön puolesta. Viime kesänä ympäri Suomea levinneet t-paidat *Young Free and Schizofrenic* ja *Psyko Killer* -teksteineen ovat heidän käsialaansa.

Avohoidon luvattu maa

Psykykkisten häiriöiden väitetään 90-luvulla lisääntyneen. Varmaa on, että niin lääkkeiden käyttö, sairaalassa hoidettujen masennuspotilaiden määrä kuin psykykkisten häiriöiden perusteella tehdyt eläkepäätökset ovat lisääntyneet sitten vuosikymmenen alun. Eriolaisia masennuspillereitä syödään enemmän kuin koskaan.

"Lievät häiriöt ilmenevät yhä useammilla tavoilla. Neuroosit ja taudinkuvat ovat tulleet monimuotoisemmiksi kuin ennen", psykiatrian dosentti ja Stakesin ylilääkäri **Timo Tuori** kertoo. Taudinkuvien monipuolistumisen syytä ei olla varmoja. Joidenkin mukaan syytä on yhteiskunnan monimutkaistuminen ja epämääräistyminen.

Vielä 1980-luvulla Suomi oli laitosten luvattu maa. Vuonna 1980 maassa oli 20 000 psykiatrista sairaalapaikkaa, nykyisin potilaspaiikkoja on reilut kuusi tuhatta. Skitsofreniakoita on psykiatrisissa sairaaloissa neljäsosaa vähemmän kuin viime vuosikymmenellä, vaikka heidän määränsä ei ole vähentynyt. Suomesta on 90-luvulla tullut suuri avo-hoitola. Avohoito tarkoittaa sitä, että potilaat käyvät säännöllisin väliajoin tarkastuttamassa tilansa ja vastaavat itse lääkkeidensä syömisestä.

"Avohoidon myötä ulkona liikkuu myös ihmisiä, joiden pitäisi ehdottomasti olla lukittuina", oikeuspsykiatrian alalla työskennellyt nainen kertoo. Hän kertoo tapauksesta, jossa omaisten pyynnöstä huolimatta uhkana koettua potilasta ei otettu hoitoon. Lopulta tämä tappoi sivullisen. Toisaalla nuori äiti yritti useita kertoja saada apua, mutta sai vain uusia masennuslääkkeitä. Lopulta hän tappoi lapsensa.

Työntekijät palavat loppuun

Stakesin Timo Tuorin mukaan avohoidon hyödyt ovat suuremmat kuin haitat. Sairaalassa mielenterveyspotilaiden tila vain pahenee. Passiivoina ympäristö ajaa potilaat helposti yhä syvemmälle sairauteensa, kun taas toimivassa avohoidossa mielenterveysongelmista kärsivät ovat mukana yhteiskunnassa ja saavat virikkeitä.

"Mutta hyvä avohoito on hankalaa, se vaatii enemmän henkilökuntaa kuin pelkkä lääkehoito", Tuori sanoo.

Vaikka avohoidon määrä on koko ajan lisääntynyt, siihen suunnatut resurssit eivät ole kasvaneet. Kaikki, mitä on määrässä lisätty, on revitty henkilökunnan selkänahasta.

"Henkilökunnan työ määrä on lisääntynyt ja heidät on pantu koviille. Heidän väsymisensä on ongelma", Tuori varoittaa.

Hullut auttavat itseään

Avohoidon lisääminen on käytännössä tarkoittanut lääkehoidon lisäämistä. Muutama pilleri päivässä ei tee kaikista mielenterveyspotilaista yhteiskuntakelpoisia. Monet potilaat ovat jääneet tyhjän päälle. Viime vuosina erilaiset kansalaisjärjestöt ja yhdistykset ovat ottaneet avohoidon järjestämisen asiakseen. Ympäri maata on perustettu erilaisia klubitaloja, päivähoitokoteja ja sosiaalisia yrityksiä työllistämään toipilaita.

Helsingin Klubitalo on eräänlainen kolmannen sektorin työpaikka, jossa mielenterveyspotilaat tekevät työtä itselleen. Klubitalossa harjoitellaan paluuta työelämään ja yhteiskuntaan.

"Klubitalo on auttanut minua mielettömästi. Olen aloittanut täällä pienistä töistä kuten asiakirjojen puhtaaksikirjoittamisesta", Klubitalon aktiivi **Kim Tammi** kertoo. 20-vuotias Tammi on tutustunut suomalaisen mielisairaala- ja avohoitoon po-tilaana. Hän sairastui 13-vuotiaana anoreksiaan. Taudin oireilu saatiin hoidettua, mutta siihen liittyvä masennus jäi. Kolmen vuoden kuluttua hän sairastui uudestaan masennukseen.

Myös **Aku Kaikkonen** kuuluu Klubitalon aktiiveihin. "Me hullut olemme täällä kaikessa mukana. Itse olen talous- ja henkilöstötoimikunnissa", burnoutista sairaalaan joutunut Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen eli VTT:n entinen tutkimusinsinööri nauraa.

"Potilaat ovat mukana päättämässä omista asioistaan. Meillä on monenlaista erityisosaamista. Jopa kirjanpito hoidetaan itse." Kaikkonen työskentelee erilaisissa mielenterveysprojekteissa. Hän on muun muassa Mieli maasta ry:n hallituksessa, luennointsijana sosiaalisessa yrityksessä sekä vetäjänä ja kouluttajana masentuneiden oma-apuryhmissä.

Lääkkeillä hiljaiseksi

Kim Tammen mukaan sekä avohoidossa että sairaalahoitossa riittää ongelmia. "Kun sairastuin, lääkärit tekivät minulle viisi eri diagnoosia, joiden joukossa oli muun muassa skitsofrenia. Lopputulos oli se,

Tilaa
Ylioppilaslehti!

Vuoden 18
Ylioppilaslehteä
26 €

Opiskelijoille
13 €

ylioppilaslehti.fi/
tilaaajapalvelu

että minuun tungettiin paljon lääkkeitä. Olin sängyssä makaava zombie enkä pystynyt puhumaan kunnolla. Onneksi isäni puuttui lääkitykseen”, hän kertoo.

”Olen törmännyt lääkäriin, joka pitää potilaita pakkohoidossa, vaikka hoitoon ei olisi tarvetta. En itse ole kokenut olevani katteettomasti sairaalassa, mutta tiedän kaksi sellaista tapausta”, hän kritisoi.

Sairaaloiden tilanne on Tammen mukaan huono. Hoidosta supistetaan koko ajan määrärahoja ja työntekijät ovat stressaantuneita. Potilaita on liikaa, eikä henkilökunnalla riitä heille tarpeeksi aikaa. Lääkitys on helpoin keino päästä ongelmasta.

Myös Kaikkonen yhtyy kritiikkiin. Kyytiä saa erityisesti Hesperian mielisairaala, jossa heidän mukaansa lääkityksen määrä riippuu lääkärin mielialasta ja hoitajat ovat ylimielisiä. Sairaalan toimintatapoja kriti-soivien lääkekuuria lisätään sillä perusteella, että he ovat hankalia potilaita, häirikköjä. Mielisairaanhoidon menetelmiä ei saa kyseenalaistaa. Ei laitosten sisällä, eikä niiden ulkopuolella.

”Sekä kunnallisissa sairaaloissa että avohoidossa hoito on ylhäältä ohjattua, eikä potilailla ole ihmisarvoa. Henkilökunta tietää tarkkaan mikä on potilaalle hyväksi, ilman että häneltä itseltään kysytään. Mielisairaanhoidossa ei aina toteudu edes alkeellinen tasa-arvo”, Kaikkonen sanoo. Avohoidossa psykiat- rilla on viisitoista minuuttia aikaa potilaalleen. Miten siinä ajassa voi määrittää potilaan kulloisenkin tilan ja määrätä oikeat lääkkeet, hän ihmettelee.

Päätymätön sairaalakierre

”Sairaloissa tehdään hyvää työtä, mutta turhaan”, lähihoitaja Outi Laajus kiteyttää. Hänen mukaansa sairaalasta päästessään ihmisillä ei usein ole paikkaa mihin mennä. Kuntoutuspaikkoja ei riitä tarpeeksi ja avohoito on yleensä riittämätöntä.

Sairaalan ja avohoidon välistä puuttuu lenkki. Useimmat potilaat eivät ole yhteiskuntakelpoisia heti sairaalasta päästyään ja päätyvät pian uudestaan sairaalaan.

Aiemmin mielisairaalassa työskennelleellä Katja Ahmavuorella on paljon sanottavaa sairaaloiden toimintatavoista. ”Sairaalassa potilaiden ohella pitää hoitaa erilaiset rutiinit, jakaa lääkkeitä ja ruoka, tehdä lääkemuutokset, kirjoittaa raportit ja vastata puhelimeen. Sairaloissa ei ole aikaa ihmisille, hoitajia ei riitä.”

Ahmavuoren mukaan vika ei ole hoitajissa. Sairaaloilla ei ole varaa pal-kata uusia työntekijöitä, vaikka tarvettakin olisi. Potilaita on yli äyräiden.

”Toisaalta hallintoa pitäisi supistaa. Sairaloissa on osastonhoitaja, ylihoitaja, johtava ylihoitaja, ylilääkäri, apulaisyli-lääkäri, sairaalan johtaja ja niin edelleen. Hierarkiassa virkoja riittää, mutta hoitajavirkoja ei”, hän ihmettelee.

Tulosvastuun myötä sairaalat ran-kataan sen mukaan mitä nopeammin potilaat saadaan ulos. Mielisairaanhoidossa tilanne on nurinkurinen. Ihmiset kiertävät lyhyillä hoitokeikoilla.

”Helsingissä on viisi tuhatta ihmistä, jotka tarvitsisivat ympärivuorokautista hoitoa”, Satu Viskari arvioi. ”Mutta paikkoja ei ole”.

Mielenterveysmessut Wanhassa satamassa 15.-17. 11.

Helsingin Klubitalo: <http://www.clinet.fi/~hkiklubi>
Tietoa Nyyti ry:n virtuaaliolkapästä <http://www.helsinki.fi/jari/nyyti>
tai nyyti-ry@helsinki.fi

Heikki Valkama

Kuva: Petri Juntunen

2 kommenttia artikkeliin ”Mielen sairasmaisema”

1. [ari matti teräväinen](#) kirjoitti 15.8.2006 kello 21.09

LÄÄKEHOITO !?!
KEINO TURRUTTAA JA HALLITA IHMISIÄ,PSYYKE-
LÄÄKKEET ON HUUMEITA JOILLA HALLITTAAN:
TYÖTTÖMYYYTTÄ JA SOSIAALISIA ONGELMIA,VÄKI-
VALTAA JA JUURETTOMUUTTA...

2. [minna kastarinen](#) kirjoitti 6.10.2006 kello 11.20

aloitan tutkimustyötä, jossa keskityn mielenterveyspotilaiden arjenhallintaan ruokailun näkökulmasta.
Lääkehoito on yksi kulmakivi mielenhäiriöiden hoidossa, mutta vain yksi. On ollut todettavissa, että lääkkeet sekä turruttavat myös vaikuttavat potilaiden painoon sitä nostavasti. Mistä siis löytyisi se viisasten kivi, jolla saataisiin resurssesja niin taloudellisia kuin henkisiäkin hoitohenkilökunnalle ja päättäjille, joilla tämä kierre voitaisiin katkaista. Onko potilailla ja henkilökunnalla tarpeeksi tietoa ja /tai voimavaroja lähteä tukemaan myös fyysistä hyvinvointia, joka on mielestäni yksi henkisen hyvinvoinnin tae..kommentoikaa

Kirjoita kommenttisi

<input type="text"/>	Nimi (vaaditaan)
<input type="text"/>	Sähköposti (vaaditaan)
<input type="text"/>	Web-sivusto
<input type="text"/>	Täydennä: Suomen pääkaupunki

on...(vaaditaan)

Lähetä kommentti

